

PRESENTACIÓ

Mohandas Karamchand Gandhi (1869-1948) ha esdevingut una mena d'icona del segle XX, bàsicament per dues raons: com a líder nacionalista de l'Índia i com a capdavanter d'una manera singular de fer front a un poder en aparença omnímode, com era el colonialisme de l'Imperi britànic. Un poder inexpugnable basat sens dubte en la força militar, però també i potser sobretot en una sofisticada trama jurídica i cultural. Aquesta manera de denunciar, oposar-se i deixar en evidència el poder establert, i al capdavall de desbordar-lo, fou la no-cooperació i la no-violència, la resistència passiva no-violenta.

Gandhi va nèixer el 1869 a Porbandar, a l'Índia. Pertanyia a una família amb recursos, cosa que li va permetre anar a estudiar la carrera de Dret a Anglaterra, on hi va romandre entre 1888 i 1891. Proveït del títol d'advocat, aconseguit a Londres, es va instal·lar a l'Àfrica del Sud entre 1892 i 1915. L'experiència sud-africana va ser decisiva, s'hi va comprometre amb la defensa dels drets dels immigrants indis, va fundar el setmanari Indian Opinion i va organitzar una secció local del Partit del Congrés, el partit que encapçalava la lluita per la independència de l'Índia.

El 1915 retornà a l'Índia. El 1919 es produí la massacre d'Amritsar, que originà respostes violentes. Llavors Gandhi refermà el principi de la no-violència i de la no-cooperació i tingué una participació molt activa en la resistència anticolonial. És una història en general ben coneguda, agitada i prolongada. Una història també complexa, que convé conèixer millor, en la mesura que s'hi van barrejar molts i diversos elements: el paper de les creences tradicionals índies, el contrast amb la modernitat vehiculada pels anglesos, el caràcter alhora pervers d'una modernitat que incloïa la desposseïció i l'exploració de les masses, l'existència d'un segment social que col·laborava amb la dominació britànica, i la maduració d'un procés de negociació i pacte, alhora que es definia una via democràtica que ha perdurat a l'Índia, per bé que amb fortes contradiccions i fins i tot episodis sagnants (la confrontació religiosa) que es perllonguen encara avui.

La lluita per la independència, inspirada per Gandhi, inclogué com és ben sabut episodis de boicot als títols i dignitats anglesos, a determinats impostos, a l'administració britànica, i campanyes favorables als costums i vestits tradicionals indis, com a forma de reafirmar la pròpia personalitat col·lectiva. Per tot plegat, Gandhi fou

arrestat i empresonat diverses vegades. El 10 de març de 1922 fou detingut i acusat sobre la base d'uns articles que havia publicat al periòdic Young India. En el discurs que presentem, que és el que pronuncià com al·legat en defensa pròpia davant el tribunal que el va jutjar, es declara culpable, assumeix les acusacions que pesaven sobre ell, i explica sense embuts les raons de la seua lluita, la seua trajectòria personal, el seu ideal no-violent i la voluntat de negociar i arribar a acords amb la Gran Bretanya. Fou condemnat a sis anys de presó, tot i que només en va complir dos en ser alliberat el 1924 per raons de salut. Aquest discurs de denúncia i alhora programàtic li va valer el reconeixement i l'admiració arreu. Les accions de desobediència civil, les mobilitzacions de masses, la protesta de tot un poble, els empresonaments i la repressió prosseguiran al llarg de dues dècades. Però finalment el 15 d'agost de 1947 l'Índia proclamava la independència.

Gustau Muñoz

DECLARACIÓ DE MAHATMA GANDHI, 23 DE MARÇ 1922

Dec probablement al públic de l'Índia i al públic d'Anglaterra —conscient que l'objectiu principal d'aquest procés era d'apaivagar-los— una explicació de la raó per la qual, de lleialista i cooperador ardent que era, he passat a ser un desafecte i un no-cooperador intransigent. Al Tribunal, d'altra banda, li hauria d'explicar per què em reconec culpable de l'acusació d'haver promogut la desafecció envers el govern establert a l'Índia d'acord amb la llei.

La meua vida pública començà el 1893 a Sud-àfrica, en temps revolts. El meu primer contacte amb l'autoritat britànica en aquell país no fou gens plaent. Vaig descobrir que com a home i com a indi no tenia drets. Més exactament, vaig descobrir que no tenia drets com a home perquè era indi.

Però no em vaig desesperar. Pensava que aquest tractament donat als indis era una excrescència d'un sistema bàsicament i intrínsecament bo. Vaig cooperar de manera voluntària i sincera amb el govern, criticant-lo lliurement quan considerava que errava, però sense desitjar-ne mai la destrucció. En conseqüència, quan l'existència de l'Imperi estigué amenaçada el 1899 pel desafiament dels bòers, vaig oferir-li els meus serveis, vaig organitzar un servei voluntari d'ambulàncies i vaig participar en diverses accions adreçades a salvar Ladysmith. De la mateixa manera,

en l'època de la revolta dels zulus, vaig organitzar un cos de sanitaris i vaig prestar-hi servei fins al final de la revolta. En totes dues ocasions vaig rebre medalles i vaig ser fins i tot esmentat en l'ordre del dia. Per la meua tasca a Sud-àfrica, lord Hardinge em va imposar la medalla d'or Kaiser-i-Hind. Quan el 1914 va esclatar la guerra entre Anglaterra i Alemanya, vaig organitzar a Londres un cos voluntari de conductors d'ambulàncies, format per indis residents a Londres, la major part dels quals eren estudiants. La seua feina fou reconeguda com a molt valuosa per les autoritats. I, en fi, quan lord Chelmsford va fer la seua eloqüent crida al reclutament arran de la Conferència de guerra celebrada a Delhi el 1918, vaig maldar, a costa de la meua pròpia salut, per organitzar un cos sanitari a Keda. Aquest cos ja s'havia constituït quan varen cessar les hostilitats i arribà l'ordre que s'havien de suspendre els reclutaments. En tots aquests esforços de servei, estava inspirat jo per la convicció que a través d'aquests serveis seria possible assolir una situació de plena igualtat per als meus compatriotes a l'Imperi.

El primer xoc vingué en forma de la llei Rowlatt, una llei destinada a furtar-li al poble qualsevol mena de llibertat real. Vaig ser-ne conscient, de seguida, que calia menar una gran campanya d'agitació contra aquesta llei. Després vingueren els horrors del Punjab, que començaren amb la massacre de Jallianwala Bagh i culminaren amb les ordres de fer arrossegat a la gent de bocaterrosa, de fuetejar-la públicament i altres humiliacions indescriptibles. Vaig prendre consciència també que la promesa feta pel primer ministre quant a la integritat de Turquia i dels llocs sagrats de l'islam probablement no seria respectada. Tanmateix, malgrat aquests presagis tan negatius i malgrat els seriosos advertiments dels meus amics al Congrés d'Amritsar el 1919, em vaig batre per la cooperació i per l'aplicació de les reformes Montagu-Chelmsford, amb l'esperança que el primer ministre faria honor a la promesa feta als musulmans indis, que es guariria la ferida infligida al Punjab i que les reformes, per bé que inadequades i insuficients, marcarien el començament d'una nova era d'esperança en la vida de l'Índia.

Però totes les esperances s'esfondraren. La promesa del Califat no fou mantinguda. El crim comès al Punjab fou blanquejat i la major part dels culpables no tan sols no foren castigats, sinó que continuaren en el servei actiu, alguns obtingueren pensions finançades a càrrec del pressupost indi i n'hi hagué, fins i tot, que aconseguiren ascensos. Em vaig adonar, a més, que les reformes no tan sols no marcaren cap canvi en l'actitud del govern, sinó que eren només un mètode per a extraure encara més riqueses de l'Índia i prolongar la seua servitud.

Vaig arribar, a contracor, a la conclusió que la connexió britànica havia fet a l'Índia més impotent que mai en el pla polític i econòmic. Una Índia desarmada

no disposa de cap poder de resistència contra un agressor si decidia entrar en un conflicte armat contra aquest. Fins a tal punt és així que alguns dels nostres millors homes consideren que a l'Índia li caldran encara diverses generacions abans d'assolir un estatut de Domini. Ha esdevingut tan pobra que té escasses capacitats per a resistir la fam que s'escampa de vegades. Abans de la vinguda dels britànics, l'Índia filava i teixia en els seus milions de tallers rurals per tal d'afegir als magres recursos de l'agricultura allò que li era necessari. Aquesta indústria rural, vital per a la subsistència de l'Índia, fou arruïnada amb els procediments tan cruels i inhumans descrits pels testimonis anglesos. Poc sabien els habitants de les ciutats que les masses de l'Índia, afamegades, s'enfonsaven en una lenta agonia. Poc sabien que el seu miserable confort era producte de la comissió que rebien per la seua feina per compte de l'explotador estranger i que aquestes comissions i beneficis eren arrencats a les masses. Poc s'adonaven que el govern establert per llei a l'Índia britànica existeix amb un sol objectiu, que és explotar les masses. Cap sofisma, cap manipulació de les xifres, podria dissimular el fet que hi ha esquelets vivents que tothom pot veure en un gran nombre de viles i poblets. No tinc cap dubte que tant Anglaterra com els habitants de les ciutats, si hi ha un Déu per damunt de nosaltres, hauran de respondre d'aquest crim contra la humanitat sense parió en la història. En aquest país s'ha utilitzat la llei al servei de l'explotador estranger. El meu estudi imparcial dels processos incoats d'acord amb la llei marcial del Punjab m'ha menat a concloure que almenys el 95 per cent de les condemnes eren injustes. La meua experiència amb els processos polítics a l'Índia m'ha convençut que en nou de cada deu casos els condemnats eren totalment innocents. El seu delictes era estimar el seu país. En el 99 per cent dels casos, els tribunals de l'Índia no han fet justícia als indis, a diferència del que passa amb els europeus. No estic exagerant gens ni mica. És l'experiència de pràcticament qualsevol indi que haja tingut res a veure amb aquest tipus de processos. En la meua opinió, l'administració de justícia ha estat prostituída, conscientment o inconscient, en benefici de l'explotador.

Malauradament, els anglesos i els seus associats indis que administren el país no s'adonen que participen en el crim que he tractat de descriure. Estic convençut que molts funcionaris anglesos i indis creuen de bona fe que administren un dels millors sistemes existents al món i que l'Índia progressa de manera lenta però constant. No s'adonen que un sistema de terrorisme subtil però eficaç i un desplegament organitzat de la força, d'una banda, i la privació total de possibilitats de represàlia o d'autodefensa, d'una altra, han castrat al poble i l'han avesat a dissimular. Aquest hàbit fastigós ha afavorit la ignorància i l'autoengany dels administradors. L'article 124 A del Codi Penal indi d'acord amb el qual afortunadament

se'm jutja, és probablement la màxima expressió dels articles de caràcter polític que apunten a anul·lar la llibertat dels ciutadans. L'afecte no pot ser creat o regulat per llei. Si algú no sent afecte per una persona o per un sistema, hauria de ser tanmateix lliure per a manifestar sense embuts la seua desafecció, sempre que no tinga la intenció de recórrer, promoure o incitar a la violència. Ara bé, l'article en el qual us recolzeu per a perseguir-nos al Sr. Banker i a mi considera que la mera exhibició de la desafecció és un crim. He estudiat alguns dels processos que s'han basat en aquest article i sé que alguns dels patriotes més estimats de l'Índia han estat condemnats en funció del seu contingut. Així doncs, considere un privilegi que se m'acuse d'acord amb ell. He tractat d'exposar el més breument possible les raons de la meua desafecció. No tinc cap greuge personal contra cap membre de l'administració i encara menys alena en mi cap desafecció envers la persona del rei. Però mantinc que és una virtut sentir desafecció respecte d'un govern que en conjunt ha fet més mal a l'Índia que qualsevol sistema anterior. L'Índia no ha sigut mai menys viril que sota el govern britànic. En la mesura que és aquesta la meua convicció, consideraria un pecat sentir afecte per aquest sistema. I ha estat un privilegi preciós haver pogut escriure el que he escrit en els diversos articles que s'han presentat com a prova en la meua contra.

En realitat crec que he retut un servei a l'Índia i a Anglaterra en mostrar que la no-cooperació és el camí per a superar l'estat antinatural en què viuen una i altra. En la meua humil opinió, la no-cooperació amb el mal és un deure de la mateixa manera que ho és la cooperació amb el bé. Certament, en el passat la no-cooperació s'ha manifestat deliberadament en el recurs a la violència contra qui feia el mal. Jo faig tots els possibles per a mostrar als meus compatriotes que la no-cooperació violenta només augmenta el mal i que, en la mesura que el mal es manté només per la violència, el refús a donar suport al mal pressuposa l'abstenció total de violència. La no-violència implica sotmetre's voluntàriament al càstig per la no-cooperació amb el mal. Estic ací, doncs, disposat a sotmetre'm de bon grat a la pena més severa que se'm pugui infligir pel que segons la llei és un crim deliberat i que a mi em sembla que és el deure més alt d'un ciutadà. L'alternativa davant la qual es troba vostè, senyor jutge, és o bé dimitir i deixar així d'estar vinculat amb el mal, si pensa que la llei que ha d'aplicar és dolenta i que jo en realitat soc innocent, o bé castigar-me amb la pena més severa, si pensa que el sistema i la llei que ha d'aplicar són bons per al poble d'aquest país i que la meua activitat és, per consegüent, atemptatòria contra el bé públic. ◀